

ה"ת 6883/04/20 - חסן דבאח נגד משטרת ישראל - מג'ד אל כרום

בית משפט השלום בעכו

ה"ת 6883-04-20 דבאח נ' משטרת ישראל - מג'ד אל כרום

בפני	כבוד השופטת דנה עופר
המבקש	חסן דבאח
נגד	
המשיבה	משטרת ישראל - מג'ד אל כרום

החלטה

1. המבקש הגיש בקשה להחזרת תפוס, ביחס לרכב מ.ר. 99-365-76 (להלן: "הרכב").

תגובה הוגשה ביום 7.4.20, והבקשה נקבעה לדיון ביום 13.4.20.

במועד הדיון התייצב ב"כ המבקש (המבקש עצמו שוהה, על פי הנטען, בבידוד בשל חשיפה לחולה קורונה), אולם לא הייתה התייצבות מטעם המשיבה.

בהעדר המשיבה ניתנה החלטה אשר הורתה על החזרת הרכב לידי המבקש, לאחר שהמבקש התחייב (באמצעות קישור טלפוני לביהמ"ש, לאחר שהזדהה) שלא לבצע כל דיספוזיציה ברכב. כן ניתנה הוראה בדבר רישום צו למניעת דיספוזיציה ברכב במשרד הרישוי.

2. לאחר שנודע למשיבה תוכן ההחלטה, ובו ביום, הגישה ערר לביהמ"ש המחוזי, וטענה כי נציגה היה נוכח בביהמ"ש, אך סבר כי הדיון עתיד להתקיים באולם אחר. בהמשך לכך ניתנה החלטת ביהמ"ש המחוזי (כב' השופטת א' דגן), לפיה לאור הטענה המפורטת בערר הרי שדרך המלך היא הגשת בקשה לעיון חוזר ועיכוב ביצוע ההחלטה, ולא ערר. בהתאם, הערר נמחק.

3. המשיבה פנתה, אפוא, לבימ"ש זה בבקשה לעיכוב ביצוע. הוריתי על עיכוב ביצוע וזימנתי את הצדדים לדיון ביום 16.4.20.

4. לטענת המבקש, המשיבה לא ביקשה עיון חוזר אלא רק עיכוב ביצוע של ההחלטה. לגופו של עניין, הרי שלטענת המבקש תפיסת הרכב לא הייתה חוקית, כאשר המבקש נחשד בביצוע עבירה בתאריך

29.2.20, ואילו הרכב נתפס ביום 6.4.20, בטענה כי יש צו המתיר תפיסת הרכב, אולם לא הוצג צו כזה.

עוד טוען המבקש, כי נעצר ביום 3.3.20, בחשד לביצוע עבירות שונות ביום 25.2.20 ו-29.2.20, אולם שוחרר לאחר מעצר של ימים אחדים, ולא נתבקש כלל למסור את הרכב. הרכב נתפס ללא נוכחותו של המבקש, ביום 6.4.20 לפנות בוקר, לאחר תקופה ממושכת שבמהלכה עשה שימוש רגיל ברכבו.

5. לטענת המשיבה, הרכב נתפס על פי סמכותה הקבועה בסעיף 32 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969 (להלן: "הפקודה"), שכן הרכב שימש לביצוע עבירה.

כמפורט בתגובה שהגישה המשיבה, המבקש היה מעורב על פי החשד בעבירות של נהיגה פוחזת, סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, הכשלת שוטר ואי ציות להוראות שוטרים אשר ביקשו לעכב אותו.

המבקש נעצר, נחקר ושוחרר. בהמשך, כאשר נדרשו שוטרי תחנת כרום להיכנס לחצר משפחת המבקש על מנת לאתר דרוש חקירה, שביצע על פי החשד עבירה בתכוף לכך, ולתפוס קטנוע במקום, ללא קשר לחקירה המתנהלת בעניינו של המבקש, הבחינו ברכבו של המבקש כשהוא חונה בחניית המשפחה. מאחר שידעו כי הרכב אמור להיתפס, תפסו אותו וגררו אותו אל תחנת המשטרה.

כעת בוחנת המשיבה את חומר החקירה לצורך הגשת כתב אישום והגשת בקשה לחילוט הרכב. על כן מתנגדת המשיבה להחזרת הרכב לרשות המבקש, ואף מבקשת כי יינתן צו מניעה אשר יאסור ביצוע דיספוזיציות ברכב ושינוי מצבו המשפטי.

6. המשיבה מסרה לעיוני את תיקי החקירה שהתנהלו בעניינו של המבקש.

מעיון בהם עולה, כי ביחס למרבית החשדות שעמדו כנגד המבקש ביום 25.2.20 וביום 29.2.20 אין צפי להגשת כתב אישום, שכן בעניין החשדות החמורים שהיו בתחילה (הצתת רכב ביחס ליום 25.2.20; סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה ביום 29.2.20) הגיעו גורמי החקירה למסקנה, כי אין די ראיות לשם העמדה לדין.

למעשה, החשד שנותר בעינו הוא חשד לביצוע עבירה של נהיגה רשלנית ("נהיגה פוחזת"), במדרג רשלנות שאינו גבוה (לעניין זה אפנה לחומר חקירה שסומן על ידי **דע/1**). המבקש נחשד בכך כי התבקש לעצור במחסום משטרי, ולאחר שעצר ברח בנהיגה מהירה ותוך סיכון השוטרים. לאחר עיון הפרקליטות בחומר הראיות, הוחלט כי אין ראיות לסיכון חיי אדם, וכך נותרה בעינה עבירת הנהיגה הרשלנית בלבד.

7. עוד מעלה עיון בתיק החקירה, כי לכאורה לא ניתן כל צו לחיפוש אחר רכבו של המבקש, והוא לא נדרש בכל שלב של החקירה להביא את רכבו לתחנת המשטרה. המבקש נעצר, נחקר, בחלוף ימים אחדים שוחרר, ולא נעשתה כל פעולת חקירה שעניינה הרכב.

למעשה, לא מצאתי בתיק החקירה בסיס לנטען בתגובת המשיבה, כי הרכב "אמור להיתפס", או כי בוצעו פעולות חקירה לאחר ה-5.3.20.

8. סעיף 32(א) לפקודה קובע כך:

"רשאי שוטר לתפוס חפץ, אם יש לו יסוד סביר להניח כי באותו חפץ נעברה, או עומדים לעבור, עבירה, או שהוא עשוי לשמש ראיה בהליך משפטי בשל עבירה, או שניתן כשכר בעד ביצוע עבירה או כאמצעי לביצועה".

לכאורה, אין לשונו של סעיף זה מגבילה את משך הזמן שבמהלכו רשאי שוטר לתפוס חפץ שנעברה בו עבירה. עם זאת, נראה כי המקרה הנוכחי מעלה שאלה זו, כאשר עולה מהאמור שהרכב נתפס למעלה מחודש ימים לאחר המועד שבו בוצעו העבירות המיוחסות למבקש.

על פי רוב, תפיסת חפצים בידי המשטרה היא אגב חיפוש, ועל כן נראה כי אין לנתק את הוראת סעיף 32 מההוראות הרלבנטיות לעניין חיפוש, בפרק השלישי לפקודה. כידוע, לשוטר יש סמכות לערוך חיפוש על פי צו של שופט וגם ללא צו של שופט, בין היתר, אם יש לו יסוד להניח כי בוצע במקום החיפוש פשע "זה מקרוב" (סעיף 25). אם לא התקיים לפחות אחד התנאים הקבועים בסעיף 25 לביצוע חיפוש ללא צו של שופט, הרי שחיפוש יהא חוקי אם הוא נעשה על פי צו של שופט, אשר ניתן על פי סעיף 23 לפקודה.

גם אם נתפס חפץ כדיון, הרי שהמשך החזקתו בידי המשטרה מחייב אף הוא קיומה של עילה על פי דין, וגם אם מתקיימת עילה כזו, הרי שיש לבחון אם קיים אמצעי אחר, מידתי יותר מפגיעה בקניינו של אדם, אשר יש בו כדי להגשים את תכלית החזקתו של החפץ בידי המשטרה:

"גם אם עשוי להתקיים מקור סמכות לתפיסת חפץ מלכתחילה, אין בכל מקרה עילה מתחייבת להמשך החזקתו בידי הרשות בטרם נסתיימו ההליכים המשפטיים, ועשויה לעלות השאלה האם נמצא אמצעי מידתי שיש בו כדי לאזן כראוי בין האינטרס הציבורי המבקש לשמור על פיקוח המדינה ביחס לחפץ, לבין זכותו של הפרט לממש את זכויותיו לגבי החפץ גם אם מימוש זה עשוי להיות כפוף למגבלות" (בש"פ 342/06 חב' לרגו עבודות עפר בע"מ נ' מדינת ישראל, (2006).

עוד נפסק בבש"פ 342/06:

עקרונות הדין בדבר תפיסת חפצים בידי המשטרה מחייבים החלת אמות מידה חוקתיות ביישומם. פירוש הדבר, כי חייב להימצא מקור סמכות לעצם תפיסת חפץ בידי המשטרה. מקור כזה עשוי להישען על טעם מניעתי; על צפי בדבר חילוטו בתום המשפט; או על הצורך בו כראייה במשפט. קיומו של מקור סמכות לתפיסת החפץ מלכתחילה אינו מצדיק בהכרח את המשך החזקתו לאורך זמן, ויש לבחון האם מתקיימת עילה להמשך תפיסתו בחלוף זמן ואם כן, האם קיימת "חלופת תפיסה" נאותה, העשויה להגשים בעת ובעונה אחת להגשים את תכלית התפיסה בלא פגיעה בלתי מידתית בבעל הקנין. מקום בו ניתן למצוא נוסחת איזון נאותה כאמור, ראוי להחילה, תוך שחרור התפוס אגב קביעת תנאים מידתיים הולמים להגשמת תכלית משולבת של הגנה על האינטרס הציבורי ושמירה על זכויות הפרט. כפי שבית משפט זה כבר פסק:

"תפיסה בפועל של הרכוש היא האמצעי הדרסטי ביותר להשגת התכלית של האפשרות לחלט בעתיד. היא שוללת מן הבעלים שהועמד לדין ובטרם נחרץ דינו, את השימוש בכלי הרכב בעצמו או באמצעות אחרים למשך תקופה ארוכה, וזאת, כאמצעי בטחון..."

"...הפגיעה ברכושו של אדם על-ידי נטילתו ממנו, על מנת להבטיח אפשרות חילוט בעתיד היא פגיעה ברכושו ובקניינו, ולפיכך יש לנקוט בו רק כאמצעי אחרון ובהעדר אמצעים חלופיים להבטחת אותה תכלית. כך יש לעשות בהשראת חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, וכך יש לעשות על פי עיקרון המידתיות המקובל עלינו" (בש"פ 7715/97 שושנה חג'ג נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(1), 14, 17-18).

9. בעניין שלפניי, ניתן להסיק מתגובת המשיבה, כי החיפוש במקום נערך ללא צו של שופט, ובקשר עם חשד לעבירה אחרת שבוצעה "זה מקרוב". אגב החיפוש, נמצא הרכב ונתפס.

ספק בעיניי, אם ניתן לראות בתפיסה זו כתפיסה חוקית. גם אם בוצעה עבירה אחרת זה מקרוב, ורשאי היה השוטרי להיכנס לאותם חצרים שבהם בוצע החיפוש, הרי שהרכב שבו עסקינן לא היה מעורב באותה עבירה שבוצעה זה מקרוב, אלא בעבירה שבוצעה לכאורה למעלה מחודש לפני כן. ביחס לרכב זה, חיפוש אחריו ותפישתו, נדרש קיומו של צו שיפוטי, אשר אינו בנמצא בתיק החקירה.

10. על פי עמדת המשיבה, תכלית החזקתו של הרכב בידיה היא חילוטו, אם וכאשר יוגש נגד המבקש כתב אישום (בגין נהיגה פוחזת, ככל הנראה) והוא יורשע בדין.

כאשר תכלית החזקתו של רכב בידי המשטרה היא חילוטו בבוא העת, ניתן להשיג תכלית זו גם על ידי אמצעי אחר, "חלופת תפיסה", אשר פגיעתו בקניין פחותה. על פי רוב מורים בתי המשפט על הפקדה

כספית מספקת (כ-30% מערך הרכב), אשר יהא בה כדי להבטיח את תכלית החילוט, לצד איסור על עשיית דיספוזיציה ברכב, ולעתים גם תוך הוראה בדבר עריכת ביטוח מתאים לרכב ושעבוד הפוליסה לטובת המדינה.

11. השאלה המתעוררת לפנינו נוגעת למתח שבין צרכי החקירה והאינטרס הציבורי בחילוט רכב ששימש לביצוע דבר עבירה, לבין זכות הקניין של המבקש.

בקביעת נקודת האיזון הראויה, אשר בהתאם לה ייקבעו התנאים לשחרורו של הרכב, יש לתת את הדעת גם לנסיבות תפיסתו של הרכב ושאלת חוקיות התפיסה, מועד התפיסה ביחס למועד ביצוע העבירה, מהות העבירה שבוצעה לכאורה והסיכוי כי אכן יורה ביהמ"ש על חילוט הרכב אשר שימש לביצוע העבירה אם יורשע המבקש בנהיגה רשלנית. כן יש לתת את הדעת לכך שמדובר ברכב בעל שווי ניכר (מסוג "דודג'", אשר שווי, על פי דברי המבקש בחקירתו כ-300,000 ₪).

בנסיבות שפורטו לעיל, כאשר קיים ספק בדבר חוקיות תפיסתו של הרכב, וכאשר התכלית להחזקתו בידי המשטרה היא חילוטו כאמצעי ענישה אם יורשע המבקש בעבירה של נהיגה פוזת, ניתן להשיג את תכלית התפיסה באמצעי שפגיעתו הקניינית במבקש תהא פחות חמורה מהותרת הרכב בידי המשיבה ואף מחיובו של המבקש בהפקדה כספית כתנאי להחזרת הרכב לידי, שכן נקודת האיזון בין אינטרס החילוט לבין האינטרס הקנייני של המבקש הוסטה, בנסיבותיו של המקרה דנן, אל עבר זכות הקניין דווקא.

לאור האמור, הרי שלטעמי אין לשנות את ההחלטה אשר ניתנה בהעדר המשיבה, ביום 13.4.20, ואשר לפיה יוחזר הרכב לידי בעליו תוך איסור עשיית כל דיספוזיציה ברכב. יצוין, כי ב"כ המבקש הסכים לאיסור דיספוזיציה, והמבקש אף התחייב לפרוטוקול שלא לעשות כל שינוי בבעלות ברכב.

אוסף לאמור לעיל, כי מהבחינה הדיונית-הפורמלית אין בפני בקשה לעיון חוזר בהחלטה הנ"ל, שכן הוגשה אך ורק בקשה ל"עיכוב ביצוע". ניתן לעכב ביצוע של החלטה שיפוטית לצורך הגשת ערר, או לצורך הגשת בקשה לעיון חוזר בהחלטה, אולם אין מסגרת דיונית של עיכוב ביצוע כשלעצמו. על כל פנים, על אף כותרת הבקשה, הרי שבדיון הבהיר נציג המשיבה כי היא עותרת, למעשה, לעיון חוזר בהחלטה, ועל כן ראיתי לנכון לדון בטענות הצדדים לגופן.

12. סוף דבר, ההחלטה מיום 13.4.20 תעמוד בעינה.

תיקי החקירה יוחזרו למשטרת מג"ד אל כרום באמצעות מזכירות ביהמ"ש.

המזכירות תמציא החלטה זו לצדדים.

ניתנה היום, כ"ה ניסן תש"פ, 19 אפריל 2020, בהעדר
עמוד 5

הצדדים.